

# SCHERZANDO

REVISTA CATALANA MUSICAL

ANY IX. GIRONA, X DE MARÇ DE M.CM.XVIII. NVM. LXXXIV

## La Sardana



LUDIT pel Sr. En X. Monsalvatje en el nombre del 10 de Febrer al disertar sobre la nostra dansa popular, amb motiu de l'estudi critic que, baix el pseudònim de *Salvatore*, vaig publicar en el diari barceloni *Las Noticias*, demano al Sr. Director de SCHERZANDO un poquet d'espai per a correspondre a les idees del Sr. Monsalvatje, començant per felicitar-me de la coincidència fonamental de les nostres respectives opinions.

Solament desitjo aclarar un dels conceptes exposats per l'esmentat senyor, que diu: « *En les critiques aludides, hi ha una marcada i raonada hostilitat pels novíssims compositors de la capital catalana. Mes cal confessar, que no són pas solament els ECLÉCTICS els qui s'han equivocat en la composició de la nostra dansa popular, i que també els PURISTES, han fet quasi sempre una obra falsa i anecdòtica.* »

Abans de tot dec fer constar que no sento la més mínima hostilitat envers als compositors de sardanes barcelonins, molt al contrari, em congratulo moltíssim de veure'ls enfeinats conreuant la nostra dansa i cercant la depuració del seu estil empordanès, puix no cal dubtar de que treballen amb fe, i no és culpa seya si de cop i volta no assoleixen el veritable color local, l'espiritualitat íntima de la modalitat empordanesa, cosa que sola-





ment es pot esperar de l'obra depuradora del temps i de l'experiència. Les meves idees exposades en *Las Noticias*, no tenen altra finalitat que constatar *el fet* de la present actualitat, això és, que avui per avui els compositors barcelonins de sardanes, per regla general abusen de la tècnica armònica i instrumental; potser fóra més encertat dir que no fan correcta aplicació de la seva gran tècnica, en el sentit de que recarguen massa un joiell popular que ha nascut i està destinat a desenrotllar-se dintre d'un ambient musical de senzillor essencialment idíl·lic i pastoril. Posem com exemple una altra dansa, l'aristocràtic *minuet*, i no obstant el seu sagell aristocràtic que sembla deuria permetre certes llibertats, si examinen un per un tots els models conreuat pels més grans compositors antics i moderns, des de Rameau fins a Rubinstein, veurem que sempre s'hi manté aquella preuada qualitat de *transparència*, emanació directa del patró de senzillor inicial, malgrat la intervenció d'una textura armònica i orquestral *aparentment* complicada.

Aquest semblant revestiment de purisme o respecte a l'origen, el tornarem a trobar també en la dansa popular *Czardas hungreses*, qual aristocràtica sublimació s'escau en les Rapsòdies, de Lizst, i reparin tots els que coneixin aquells curiosos passatjes de tipo Czarda que figuren en aitals obres, com el geni de Weimar se guardà molt bé d'infiltrar-hi un excés de la seva alta saviesa tècnica; sempre la ingenuïtat, sempre la senzillor o quant menys l'aparença d'aital; que en l'art de saber mantenir *amb naturalitat* aquesta *aparença* hi resideix el mèrit del savi compositor.

Doncs bé. Quelcom d'aquesta mena, un criteri semblant jo voldria veure esmersar-hi en els intents de modernitat de la sardana empordanesa posada en mans dels bons compositors barcelonins. El patró d'En Garreta a l'Empordà, i el d'En Morera a Barcelona, marquen dreturerament el camí d'aquest avençament, segons vaig indicar en l'estudi crític de referència, i això em condueix a celebrar altra volta la coincidència amb el senyor Monsalvatje.

Admeto l'afirmació d'aquest senyor: que els empordanesos han fet també obra falsa. Però no són aquests els *puristes* a que jo volia referir-me, sinó als de debó, que no n'hi manquen a l'Empordà. Els noms d'En Serra, En Roig, En Juncà, En Soler, En Cotó, En Rigau, En Casademont i d'al-



tres que formen una escola especial, independent de l'evolució iniciada per En Garreta, mantenen ben alt el penó de la tradició d'En Pep Ventura, sense que això vulga significar un encarcament d'estil o un estancament d'avenç tècnic, puix n'hi ha—i això està ben reconegut—que saben nodrir les seves produccions de la potent saba moderna, emperò ho fan amb certa reserva, amb cert esperit conservador, propi de qui té consciència d'esser depositari d'una tradició.

Ja vindrà el destriament entre els compositors barcelonins, puix no hauran de mancar aquells que, com En Morera, arribaran a impregnar-se de la veritable modalitat empordanesa. Aquells seran *també puristes*, sincers. Mentrestant, res d'hostilitat, al contrari: reconeixem l'esforç barceloní i agraim-lo, ademés; que no serà un esforç perdut. La seva tècnica exaltada per la influència de mil escoles i tendències, i per tant avui excessiva, produirà obres que'l poble, jutge màxim, oblidarà quan sien dolentes com algunes que s'en fan a l'Empordà, però per dessorre d'aquestes runes ells hi edificaran en ferm.

Vindrà la reacció cap a l'origen, la depuració d'estil i de procediments, en una paraula, el punt d'equilibri, i l'escola avui iniciada ací amb tant d'encert per En Morera farà via, convertint-se en ufanós brancatge nodrit de la soca mare que s'arrela en el mateix cor de l'Empordà.

SALVADOR RAURICH

Barcelona, Febrer de 1918.

## Un bell gest



UNA nova col·lecció valiosíssima enriquirà des d'ara la biblioteca de l'Institut d'Estudis Catalans: el mestre Pedrell ha fet ofrena a la gloriosa institució de totes les obres que havia anat arreplegant amorosament en les seves recerques i peregrinacions.

En fer aquest dó, l'autor d'*Els Pirineus* ha pensat amb les noves generacions d'estudiosos, amb els que han de venir a completar la seva obra.



«Jo ara moriré tranquil—ha dit a un redactor d'un diari barceloní— pensant que deixo en bones mans tot aquest immens tresor que he recollit en seixanta anys de vida. Sé que deixo una joventut que aprecia ço que he fet, que sabrà aprofitar-se'n. La meva més gran tristesa era de pensar que tot el meu treball restaria mut; per això la meva més gran satisfacció d'avui és de veure que hi haurà no un, sinó tota una legió, estudiosa, jove, optimista, aciençada, que seguirà el camí que jo els he donat. A l'Institut de Estudis Catalans jo no sabia com lloar prou la seva empresa».

Aquest acte del mestre Pedrell ens omplena d'optimisme, car ens demostra que hi ha quelcom per damunt de les nostres lluites i les nostres misèries; quelcom que restarà quan nosaltres ja no hi serem: tot allò que constitueix la vera espiritualitat i la glòria d'un poble.

Ahir era En Bonsoms que donava a l'Institut la seva col·lecció d'impresos referents a les guerres de Catalunya i la seva esplèndida biblioteca cervantina. Aprés eren uns benemèrits patricis que aportaven el llur esforç per tal que l'Institut pogués adquirir un Cançoner provençal de gran vàlua. Altres donacions s'han fet. I ara és En Pedrell, l'eminent historiògraf de la música, amb la cessió d'una obra inestimable. L'exemple serà imitat: altres llegats vindran.

Nosaltres, davant el bell gest del mestre Pedrell, constatem amb joia que no tot és esperit fenici a la nostra terra, que no es pensa pas sols en el moment present, en la satisfacció de baixes materialitats: que hi ha qui pensa també en l'esdevenidor, en la irradiació de la cultura catalana enllà dels segles.

CARLES RAHOLA.

## Estranyeses



L mestre Soler, de La Bisbal, en carta que inserta la revista SCHERZANDO, s'estranya que en el certamen de sardanes celebrat a Girona, no es premiessin autors empordanesos. En la seguretat de que hi varen concórrer, cita el seu nom i el del seu amic Garreta.

El mestre Pujol, contestant al Sr. Soler, en la mateixa revista, s'estranya de que no fossin premiats els autors empordanesos, en



el certamen de Figueres, no poguent alegar el motiu de ser barcelonins els membres del Jurat, ja que tres eren de l'Empordà; un d'ells el Sr. Soler.

Crèiem que'l Sr. Pujol exposaria els motius causants del fracàs dels músics. El Sr. Pujol no ens dóna cap explicació. Vol dir-nos que'l Jurat de Girona jutjà amb imparcialitat; prova d'això, que no obstant i ser en majoria els empordanesos que integraven el Jurat del certamen de Figueres, els autors de l'Empordà, es quedaren sense premi, excepte un, que també fou premiat a Girona.

I ara ocorre lo més estrany. En Garreta envia sardanes a quasi tots els concursos. En el de Girona, igual que en els d'altres viles, el deixaren passar com un de tants. I no és pot dir que'l Jurat fos faltat d'autoritat. El nom del mestre Pujol és una garantia de saber i rectitud. I vegi's el cas que pot fer-se dels premis, dels certamens i dels Jurats. En el concert de sardanes en el Palau, En Garreta, segons En Pena i En Raurich, va deixar tan petits els mestres barcelonins, que quedà consagrat *mestre dels mestres*. En Sancho Marraco, l'acaparador dels certamens musicals queda a la categoria de «*joven compositor*». I als Jurats de tantes festes de la sardana sense veure en les obres d'aquest autor (Garreta) res d'extraordinari.

Són tan estupendes les sardanes d'En Garreta, que l'eminent crític, a qui deu Catalunya el «Cançoner selecte», comentador sens igual de la Tetralogia, no s'atreveix en una sola audició, a jutjar la sardana «A En Pau Casals».

En Raurich, el considera digne èmul d'En Cotó i les sardanes comparables a les americanes «Asunción» i «La Musa». En el seu entusiasme, creu als compositors barcelonins deixebles d'En Garreta, («partiendo de las orientaciones iniciadas por Garreta»). I els Jurats clucs davant les partitures d'En Garreta, no hi descobreixen cap de les belleses que inclouen. Els membres dels Jurats, quasi sempre eminències, al llegir una partitura de En Garreta, es farien el següent o paregut comentari: l'encàrrec que tenim és de premiar sardanes; això és un tros de música noruega.

La primera condició d'una obra, és que respongui a l'objecte pel qual ha sigut creada. La sardana deu ser joliva, festívola, despertant a l'oient el goig de fruit del paisatge empordanès, sempre rialler. La sardana amb pretensions de poema simfònic queda desenquadrada, és com la planta exòtica que no pot aclimatar-se, malgrat l'abundor d'adob.



Crec que ni En Cotó ni En Garreta, no han influït en les composicions dels autors empordanesos. La música d'aquells autors és completament exòtica. L'obra mort amb l'autor. No en resta res. No troba ambient.

AMADEU ROIG

Barcelona, Febrer 1918.

## Aclaració



N contra lo que afirma En Soler, en sa carta oberta publicada a SCHERZANDO, i lo que assegura en son article nostre col·laborador En Roig, podem garantir de la manera més absoluta no ésser cert que el mestre Garreta concursés al Certamen de sardanes celebrat a Girona; siguent, per tant, faltats de fonament els conceptes vertits i que han motivat interessants treballs d'aquests mestres compositors. Abans de publicar la carta d'En Soler, nosaltres teniem ja aquesta certesa; mes això no podia pas suposar renunciament en publicar tot treball—degudament firmat—contrari a aquest convenciment, doncs SCHERZANDO, que inspira la seva norma de conducta en el més ample sentit, de la mateixa manera que admetrà totes les tendències i opinions sempre i quan siguin avalades per persones que tinguin, en música, un valor cotisable i tinguin un fons de doctrinari concepte, intervindrà en totes les qüestions que es tractin, mentre que de la tònica d'aquestes, se'n derivi un motiu erroni o un falsejament a la veritat, com resulta del cas que'ns obliga a fer aquesta aclaració.

Nosaltres no hipotequem nostre juí a favor de cap element determinat, ni fem en lo més mínim abdicació del nostre criteri. I en tots els assumptes que es tractin des de SCHERZANDO reclamant nostra opinió, la donarem sense reserves i amb independència absoluta, defugint sempre lo que pugui significar parcialitat i falta de sinceritat a la vegada.

T. SOBREQUÉS



## Correspondència

**FIGUERES. Societat de Concerts.** El concert n.º 12 donat a la *Societat de Concerts* fou amb el concurs de les senyorettes Ramona i Matilde Monsalvatje (piano i violí), Lluís Bonaterra (piano) i Emil Angelo (cel·lo).

El *Trio en sol major* (òp. 45) de J. N. Hummel, d'estil i factura dels clàssics alemanys va ser dit amb tot *l'amore*, especialment en l'*andante* de la 2.<sup>a</sup> part, i amb tot el foc i entusiasme que reclama el *Vivace-Scherzando* del final.

La segona part a violí i piano començà amb la *Sonata XIII* d'Hændel, obra d'un encant fascinator i de les més suggestives d'aquest genial artista. El *Larghetto*, d'un caient místic i d'intensa melodia va ser interpretat amb gran sentiment per Na Matilde Monsalvatje. Finalitzà la 2.<sup>a</sup> part amb la *Préciose* de Couperin-Kreisler que per la delicadesa de dicció, meresqué els honors de la repetició.

Finalitzà el Concert amb el *Trio en Re major* última obra d'En Bonaterra, dedicat a Na Matilde Monsalvatje i que's tocà per primera vegada. Comença el *Trio* amb un *allegro* qual tema inicial és de fogosa vitalitat, iniciant-se en el piano i comentant amb creixent desenrotlló en la corda; queda trencat aquest temps per la iniciació d'una delicada figura musical que canta el cel·lo, repetida amb acords d'octaves altes en el piano, fins a reprendre el primer tema amb enllaç de passió i bellesa, per arribar al final d'un efecte corprenedor.

L'*andante* comença amb una melodia d'un classicisme auster cantada pel violí i glosada després pel piano (segon tema) sostingut amb armonics de la corda, fins a resoldre's en un curtíssim temps d'un entremaliat Scherzo de faisó clàssica delicadíssima, clara i savorosa amb suaus vesllums de poesia que tot just obirat se esvaeix com un somni de fades.

Acaba el *Trio* amb un *molto vivace* de tema enèrgic ritmat brillantment per la corda i embolcallat per l'acompanyament del piano d'inneglable bellesa, interromput per un dibuix del tema del primer temps per finalitzar amb un esplendor i vigorositat de mestre.

Una vetllada d'imperdurable impressió i un nou triomf per En Lluís Bonaterra.

**BARCELONA. Recital Marlet.** Aquest notabilíssim pianista ha conquerit un nou i senyalat triomf en son últim concert, donat a la Sala Mozart. Integrava el programa la difícil *Ibèria* d'Albèniz, de quina obra en feu una creació. Fou ovacionat per llur interpretació acurada.

**SAN SEBASTIAN. Estrena de l'òpera «La Llama».** L'obra pòstuma del mestre Usandizaga ha constituït un èxit clamorós, que en servaran un gratíssim record tots els assistents al grandios acte d'homenatge que tot el poble vasc tributà a son fill il·lustre que ha llegat amb «La Llama» una obra magna i genial.

Foren fidels intèrpretes, el mestre català En Barata, el tenor Canalda i la contral Kosta de Marrugat, que saberen donar a sos respectius personatges tota la identificació requerida.



**BILBAO Societat Filarmònica.** A càrrec del quartet format pels professors Enric F. Arbós, violí; Vianna de Motte, piano; Caisaux, cel·lo i J. Francès, viola, s'ha celebrat un concert, integrant el programa obres de Schubert, Schumann i Brahms, quina interpretació satisféu al públic que omplenava la sala de la cultural entitat. Cal fer constar com a figura preeminent del quartet, a la pianista Vianna de Motte.

## Noticiari

De l'Orfeó Catalunya, de Cassà de la Selva, hem rebut la memòria artística que amb tanta galanura de detalls, donà compte son autor, el secretari En Joan Domingo, de la tasca meritíssima portada a cap en el any 1917, treball que fou llegit en la solemne junta general del 13 de Gener de 1918.

■ La llorejada cobla, Montgrins de Torroella, sots la direcció de son mestre En Bou, ha donat amb remarcable èxit una audició de sardanes al Centre Catòlic de Sabadell, siguent totes les obres executades, objecte d'aplaudiments per llur tasca meritòria.

■ El claustre de professors de l'Escola Normal de mestres d'aquesta ciutat, ha proposat per unanimitat, per al càrrec d'auxiliar de música d'aquell centre docent, al distingit professor de piano En Francesc Casellas.

■ L'orquestra Art Gironí que dirigeix el mestre En Joaquim Vidal, ha sigut reformada amb l'ingrés de professors de vàlua que permeterà posar a l'entitat orquestral al nivell de les de primer ordre d'aquesta província.

■ Per excés d'original, hem tingut de retirar d'aquest número el IV article sobre l'obra del mestre Goula que amb tanta competència i riquesa de detalls ha vingut publicant el notabilíssim crític musical, nostre col·laborador, En Salvador Rauric. Aquest interessant treball, es publicarà al número pròxim.

■ Han entrat a formar part de nostra redacció els distingits musicògrafs En Eduard L. Chavarri, En Joaquim Pena, En Rogeli Villar, En Robert Goberna i la celebrada violoncelista Na Aurora Bertrana, qui s'encarregarà de donar compte dels actes musicals que es celebrin a la capital catalana.

No cal dir que aquesta agradosa nova, serà acollida amb entusiasme per nostres llegidors.

IMPREMTA

DALMAU CARLES, PLA I COMP.

GIRONA